

Nagovori novega predsednika KKZ Janka Krištofa in drugih odbornikov ob občnem zboru KKZ, 16.12.2013

„U storeh cajteh, ku še ni bovu elektrike, su mrli u vsokej hiši čez nuoč ogej vohtat, da sa ni pugosu. Vsoka guspudija je bova za svaje ugniše udgovorna. Štek je bovu tuj u tisti vesi, u kjiri bi vam rad puvedu, koj sa je zgudivu. Tam je živeva ana čudnu pridna guspudija. Vse je tek lepu znova naradit. Ciev dan je dievova nu skrbeva za svaju družinu, večar, ku sa je temnu sturvu in su sa vsi spot spravili je tuj oana lopu prpravuva ugniše, tk, da je vogle držovu du drugega dnu. Ambart pa pride susedovoa guspudija, pa ju bora, či bi ne oana vaotva tuj za jo na ogej gvat. Da bi ji ustriegva, ji je roda oblubuva, da bo ud zaj naprej oana gvadova tuj na jajn ogej. Zaj, ku su tuj ta druje guspudije videle, kek lepu zno gvat na ogej susedije, su tuj one prišle prost. No, zatuo, ku je oana bva ana čudnu pridna žjienska, je pač vsiem ublubuva. Štek je zaj oana gvadovo na ogej za cievu ves. Štue je dolga lieta dievova. Ku je pa ži zue stora grotova, sa je pa druž anbart zgudivu, da je an oatrak prišu zutra pu ogej. Oana pa namestu, da bi mu ogej dova, ulije voadu čez svaje ugniše pa reače: »Ud zaj naprej ne bom venč gvadova na ogej ud vsieh vas. Či sa ne boju vsa guspudije druž navodile, da vsoka na svoj ogej gvada, bum jaz umrva, pa nubeni ne bo venč mjav ogeja!«

Spoštovani odborniki in odbornice, občni zbor, častni gostje! Lubi Slovenci!

To zgodbo, ki sem jo letos slišal v Reziji in nam jo je v rezjanščini pripovedoval Sandro Quaglia sem postavil na čelo mojega nagovora. Tudi med nami ima isto izpoved: naše kulture in naše narodne zavesti ne morejo ohranjati nekateri zagnani izbranci, oz. posebno za to postavljene ustanove, temveč je naloga vsakega posameznika. Ko smo zbrani pri občnem zboru osrednje kulturne organizacije Koroških Slovencev, se ponovno zavemo naše odgovornosti za narodni obstoj in obnovimo našo vnemo za delo na tem področju. Kot osrednja kulturna organizacija želimo med našimi ljudmi ohranjati in poživljati zavest, da naj svoj jezik in kulturo gojijo v družinah in domovih. Mi jim morda moremo pomagati pri priskrbi drv ali pri izbiri goriva, na ogenj pa morajo paziti sami.

Čeprav nočemo tarnati nad ugašanjem naših ognjišč, je vendarle treba pogledati resničnosti v obraz. Vendar, vsak ve, da se je ob slabem vremenu pač treba bolj primerno obleči, da te ne zazebe. Tako imamo tudi mi Koroški Slovenci dovolj možnosti, da se ob neugodnem

vremenu primerno oblečemo. Drugi nas občudujejo, kako živo je med nami kulturno življenje. Zavidajo nam našo iznajdljivost in pestrost, ki zaznamuje naša društva in posameznike, ki v njih doraščajo in se razvijajo. Tudi tu vidim vlogo osrednje zveze kulturnih društev v spodbujanju in medsebojnem povezovanju, ki rodi bogate sadove.

Ko sem privolil prevzeti predsedniško mesto Krščanske Kulturne Zveze, sem si obenem zamislil odbor, ki bi naj bil čim bolj široko zasnovan. Vsak odbornik naj bi prevzel kakšno težišče in se v naslednjih treh letih prizadeval vnašati to, kar je njemu, oz. njej najbolj pri srcu.

Tako prosim Micko Opetnik, da bi nam spregovorila nekaj besed o gledališki dejavnosti, nato bo Samo Wakounig podal nekaj misli o glasbeni in pevski dejavnosti in naposled še podpredsednica Marija Perne o negi slovenskega jezika in izobrazbi.

Odbornica Micka Opetnik:

Včeraj zvečer se je v Št. Primožu predstavila mladinska gledališka skupina Sanjelovci s predstavo »Samo milijon nas še leti«. Igralci so bili taki, kot si to želimo od igralcev - bili so mladostno duhoviti, njihova igra je predramila publiko iz vsakodnevne samozadovoljnosti, sprehajali so se med ogledovanjem lastnega popka in pogledom čez lastni rob in nam podarili trenutke sproščenega smeha.

Sanjelovci so ena od tistih skupin, ki vsako leto obišejo gledališko in lutkovno delavnico v Ankaranu. S to ponudbo je Krščanska kulturna zveza pred desetletji zastavila bogato delovanje, ki se kaže danes v številnih lutkovnih in gledaliških skupinah. Vsako leto doživimo približno 30 premier in upam si trditi, da je to ena najbogatejših zvrsti kulturnega delovanja nas koroških Slovencev.

Dosledno delo na gledališkem področju pa se odraža v izjemnih predstavah - ki dosegajo na raznih festivalih v Sloveniji in Avstriji nagrade - kar pomeni, da je gledališko ustvarjanje doseglo umetniško ravan, ki stoji v bok marsikateremu profesionalnemu gledališču.

Krščanska kulturna zveza kot ena od osrednjih kulturnih organizacij ima nalogo da to kreativnost ki se dogaja po društvi nadgrajuje. Da se bo lutkovna in gledališka dejavnost lahko razvijala naprej so potrebne izobraževalne možnosti za mentorje,

režiserje, lučne tehnike, scenografe in kostumografe. Za številne lutkovne in gledališke skupine pa bi bil

zanimiv tudi koroški gledališki festival, kjer bi podeljevali nagrade za najboljše predstave in igralce. Taka oblika bi bila za igralske skupine zagotovo izziv in motivacija za še bolj kvalitetno delo. Uvedba gledaliških šol po društvih pa zagotovila nadaljni razvoj gledališča in lutkarstva. Že danes bogatijo gledališko sceno na Koroškem priznani režiserji in profesionalni igralci iz lastnih vrst, ki so si prav v teh skupinah nabrali prve izkušnje, predvsem pa odkrili v sebi veliko strast do gledališča katero so razvili do profesionalnosti.

Skupek vseh teh naprezanj, predvsem pa velika ljubezen do slovenske besede in gledališča bo - o tem sem prepričana - bogatila tudi v prihodnosti našo narodno skupnost.

Odbornik dr. Samo Wakounig (v njegovi odsotnosti ga je prebral Stanko Wakounig):

Spoštovane dame in gospodje,

naprošen sem bil, da izrazim par misli glede glasbene – pevske dejavnosti. Sicer se ne vidim v tem kot strokovnjaka, se pa počutim tesno povezanega z našimi društvi.

Imamo zelo bogato dejavnost pri naših društvih, v katerih vidim jedro, srce naše kulture, naše bodočnosti. Društva so slej ko prej prostor, kjer se gojita in razvijata naša kultura, naš jezik. Društva so slej ko prej zibelka naše kulture. Zato vidim nujno potrebo tesne povezave med društvi in med KKZ, med bazo in med centralami.

Seveda pa se kot društveniki ne moremo spočiti, sploh ne v časih, ko čutimo, da samoumevnost sodelovanja, oblikovanja, angažmaja upada. Tem bolj potrebujemo pri tem organizacijsko pomoč in razbremenitev.

Posebej bi rad poudaril važnost načrtnega dela z otroki in z mladino. KKZ je to spoznala že pred desetletji. Za mlade to ni le načrtno oblikovanje prostega časa, ne le doživljanje enakovrednega prostora žive slovenščine, ni le navajanje h kulturi in lepemu, ampak je prava šola za življenje. Izredno pomembna je pri tem tudi skrb za izobrazbo primerne kadra ljudi, kot so to npr. seminarji za voditeljice otroških in mladinskih zborov. Pri tem

pa vidim še posebno potrebo tudi v tesni povezavi med društvi in glasbeno šolo, ki strokovno izobražuje naše otroke, mlade - šolo v teoriji in praksi. Glasbeno kvalificirani mladi se tem bolj aktivno lahko vključujejo v društvene strukture in se njihovo znanje naj tudi vnovči. Posebej dobro to funkcionira tam, kjer je glasbena šola takorekoč del društva.

Za KKZ bi si želel, da se poleg široke servisne funkcije še izgrajuje izobraževalna dejavnost. Seveda lahko organizacija olajša pripravo posameznih pevskih seminarjev. Posebno potrebo pa vidim v tem, da se pri taki izobrazbi uredi neka kontinuiteta, neke vrste pevska šola, kot si jo je pri SPD Danica zamislil Stanko Polzer – vežbanje glasu, vežbanje posluha, prima vista petje, prisotnost na odru. Z načrtnim večletnim izobraževalnim programom, skupaj s posameznimi društvi in z glasbeno šolo bi se dalo zapolniti vrzel, potrebo po kvalificiranih, samozavestnih pevkah in pevcih. Seveda pa bi se taka izobrazba morala že začeti pri najmlajših.

Odbornica Mag. Marija Perne, prebrala Krista Krušic:

Martin Heidegger pravi, da je jezik hiša biti. To pomeni, da je jezik naš dom, v katerem prebivamo. Na Koroškem je to za mnoge tudi slovenščina. Zato se prav v slovenskih društvih vsi trudimo, da bi nam bila slovenščina še dolgo naš dom, naša domovina. Zame je moja materinščina pomembna vrednota, iz katere in za katero živim tudi v svojem poklicu kot učiteljica. To skrb za jezik želim skupaj z ravnateljem dr. Vrbinčem prevzeti tudi v odboru KKZ.

Veliko se na tem področju že dogaja, saj so vsem znane jezikovne počitnice v Novem mestu, predvsem tudi učenje jezika za odrske in lutkovne predstave, a tudi pesem zelo pospešuje učenje jezika.

KKZ skupaj z Narodnim svetom razpisuje govorniški natečaj – kar je za mlade velik jezikovni izziv.

Ob vsem tem pa bo treba iskati še nove poti in možnosti za izpopolnjevanje jezika, predvsem pa izobraževati ljudi, ki bodo ljubezen do slovenščine na raznovrstne načine

radi posredovali mlajšim rodovom in vsem, ki si želijo spoznati našo nam drago slovenščino.

Da povzamem: najini težišči z dr. Vrbcincem v odboru KKZ bosta slovenski jezik in izobraževanje. Hvala za pozornost!

predsednik Janko Krištof v nadaljevanju:

Hvala za podane misli ob začetku triletne delovne dobe.

Preden nadaljujem, mi dovolite, da se iz srca zahvalim vsem odbornikom, ki z današnjim občnim zborom zaključujejo svoje odborniško delo. Zavedam se, da nekaterim dolgoletnim članom in aktivistom za našo organizacijo ta korak ni lahek. Kar vsiljuje se mi prispodoba o kmetu, ki tako ljubi svojo zemljo, ker mu je bila skozi desetletja vsakdanji kruh, vendar se zaveda, da je po določenih letih treba predati svojo odgovornost mlajšemu rodu. Sam pa se umakne v t.i. »auceh« oz. »«. Sicer sedaj nima več odgovornosti, vendar z dobrohotnostjo spremlja delo mlajšega. Mlajši ve, da more vsak čas iti po nasvet in ob določenih primerih ga lahko poprosi za pomoč. S svojo izkušnjo in pripravljenostjo je dragocen za dober napredek kmetije. Bog povrni vsa vaša prizadevanja v okviru Krščanske kulturne zveze za blagor našega naroda. Kot predsednik vam obljubljam, da bomo v odboru skrbno varovali dediščino, ki jo prejemamo iz vaših rok in vas obenem prosim, da nas po svojih močeh in možnostih podpirate pri našem delu.

Zahvali prejšnjemu odboru takoj želim pridružiti zahvalo vsem, ki ste se poleg mnogih drugih obveznosti odločili sodelovati v novem odboru in v njem prevzeti soodgovornost za delo KKZ v bodočih treh letih. Prvi stiki, sestanek, pa tudi nekateri pogovori mi vlivajo pogum in me navdajajo z veseljem in upanjem, da bomo izzive, ki nas čakajo sprejemali in jih kot ekipa preobrazili v plodovito delo za našo narodno skupnost.

Krščanska kulturna zveza je ena izmed dveh osrednjih kulturnih organizacij. Ob zvesti skrbi za našo krščansko identiteto se želimo še naprej truditi za dobro ozračje in plodno sodelovanje s Slovensko prosvetno zvezo. Spoštljiv odnos do nas si pričakujemo tudi od naših nemških sodeželanov in ga hočemo gojiti mi do njih. Od saharskega škofa, ki živi s peščico svojih vernikov med samimi muslimani, imam naslednjo misel: Mi kristjani skrbimo za to, da bodo

oni lahko boljši muslimani, mi pa moremo v odnosu z njimi biti boljši kristjani. Drug drugega podpiramo v tem, kar je in mu pomagamo, da je to, kar je, še bolj. Tako more tudi med nami še bolj rasti zaupanje. V naših društvih in župnijah imamo kar nekaj primerov take notranje drže in v tem vidim kal nove kulture, ki naj bi še bolj zrasla med nami.

Krščanska kulturna zveza pa je tudi del širšega slovenskega kulturnega prostora. Tako se želimo tudi v bodoče povezovati s Slovenci v Sloveniji, v ostalem zamejstvu in v zdomstvu. Povsod, kjer si prizadevajo za blagor našega naroda in skrbijo za pristne vrednote naših prednikov, bomo videli zaveznike in bomo pripravljeni za medsebojno krepljenje. Vse to naj nam pomaga ohranjati naša ognjišča ob katerih se ogrevamo in ki nam pomagajo, da smo boljši ljudje, boljši Slovenci in boljši kristjani.

Morda se z menoj vred sprašujete, kako da stopi v današnjem času na to mesto duhovnik. Sam se nisem nikdar videl na tem mestu, vendar sem bil po mnogih drugih vprašan tudi jaz, če bi bil pripravljen prevzeti to odgovornost. Sprva z vrsto pomislekov in ugovorov, sem naposled vendarle sprejel ta izziv. Ne nazadnje zaradi zaupanja, ki mi je bilo s tem izrečeno. Vstopam v to nalogo v zavesti, da sem se doslej na vseh dušnopastirskih postojankah vključeval tudi v društveno kulturno delo, sodeloval v odborih, jih podpiral ter po možnosti tudi z njimi prepeval. Tudi v Bilčovsu sem bil povabljen k petju v mešanem pevskem zboru Bilka in sem že sedaj kar nekaj let njihov pevec. Tem bolj me veseli, da bo prav ta zbor danes še med nami zapel. Da mi je kultura pri srcu, pa sem morda najbolj pokazal z recitali in solističnimi predstavami v zadnjih letih. Prav uprizoritve v cerkvah dojemam kot krščansko kulturo v pristnem pomenu besede. Moje duhovniško poslanstvo oznanjevati se združuje z gledališko govorico. Želim pa tudi reševati kulturo memoriziranja, ki je bila nekoč zelo živa in je sedaj, kot se zdi, že v zadnjih zdihljajih.

Morda bi danes od mene tudi radi slišali, kakšen program sem si zastavil za dobo naslednjih treh let. Oprostite, če vas v tem pričakovanju razočaram. Ne bo velikih programskih napovedi, smo pa domenjeni, da se odborniki še januarja dobimo v Tinjah na klavzuri in da bomo tam skupno razvijali naslednje delovno obdobje. Široko zasnovani odbor mi vliva

zaupanje, da bo delo naše osrednje kulturne organizacije dobro napredovalo. Z vašim glasom ste nam dali zaupanje tudi vi. Pristrčna vam hvala za to.

Janko Krištof